

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

I V N I V S.

CERTAMEN SANCTORVM MARTYRV M

PAMPHILI, VALENTIS, PAVLI, SELEVCI, PORPHY.

ry, Theoduli, Iuliani & sociorum, ex Simeone Metaphraſte, quem illud ex Eusebio Caſarienſi deſcripſiſſe ſatis apparet.

1. Iunij.
Cap. 1.

Dei ſeruus.

Pamphili
ruditiō &
ſapientia.

Cap. 2.
Pamphili
genus &
functio.

Porphyrius

Valens Dia-
conus eccle-
ſiæ Hieroſo-
lymitanæ.

Cap. 3.

EM PVS inuitat ad omnibus enarrandum magnum & glorioſum ſpectaculum Pamphili & ſociorum, virorum admirabiliū, cum eo conſumatorum, & qui oſtenderit multiplicia certamina pietatis. Atque cum plurimi quidem in nobis cognita perſecutione ſe fortiter geſſerint, eorum, de quibus agimus, rariffimum certamen, quod nos cognouimus, coſcripſimus: quod in ſe ſimul omne genus ætatis & corporis & animi vitæq; diuerſorum ſtudiorum eſt complexum, varijsq; tormentorum generibus, & diuerſis in perfeſto martyrio fuit coronis exornatum. Licebat enim videre quosdam adoleſcentes & pueros, atque adeo planè infantes ex ijs, qui erant cum I-

pus alios autem pubeſcentes, (cum quibus erat etiam Porphyrius) corpore ſimul vigētes & prudentia: nempe mihi chariſſimum Iamnitē Paulum, Seleucumq; & Iulianum, qui ambo orti erant ex terra Cappadocum. Erant autem inter eos ſacris quoq; canis & profunda ornati ſenectute, Valens quidam, Diaconus eccleſiæ Hieroſolymitanae, & cui verum nomen obtigerat, Theodulus. Atque hæc quidem fuit in eis ætatum varietas. Animis autem inter ſe differebant: nam alij quidem erant rudiores, vt potè pueri, & quibus erat ingeniū adhuc tenerius ac ſimplicius: alij verò ſeueri & morum grauitate præditi. Erant autem inter eos quoque nonnulli diſciplinaram ſacrarum non ignari. Aderat verò omnibus congenita inſignis & admirabilis animi fortitudo. Veluti autem quoddam in die reſplendens luminare in aſtris fulgentibus, in medio eorum emicabat meus dominus. non eſt enim ſas mihi, aliter appellare diuinum & planè beatiſſimum Pamphilum. Is enim & eruditionem, quæ habetur apud Græcos in admiratione, non modicè attigerat, & in diuinorum dogmatum & diuinitus inſpiratarum ſcripturarum eruditione, ſi quid audaciùs, ſed verum, dicendum eſt, ita erat exercitatus, vt nullus æquè ex ijs, qui erant ſuo tempore. Quod autem erat his longè maius & præſtantius, habebat donum, nempe domi natam, vel potiùs eia Deo intelligentiam & ſapientiã. Et quod ad animum quidè attrinet, omnes ita ſe habebant.

Vita autem conditionis & conuerſationis erat inter eos plurima differentia: cum Pamphilus quidem duceret genus ſecundum carnem ex ijs, qui erant honeſto loco nati, fuiſſet autem inſignis in repub. gerendis in patria ſua. Seleucus verò fuiſſet inſigniter ornatus militiæ dignitatibus: alij autem nati eſſent ex mediocri & communi loco. Non erat autem eorum chorus nec extra ſeruilem quidem conditionem. Nam & ex Preſidis domo in eorum numerum relatus fuerat Porphyrius: qui ſpecie quidem erat Pamphili famulus: is autem ipſum affectione habebat loco fratris, vel germani potiùs filij, vt qui nihil omitteret, quò minùs in omnibus imitaretur dominum. Quid aliud? Si quis dixerit in ſumma, eos eccleſiaſtici cœtis typum eſſe complexos, is non procul abſuerit à veritate: cum inter eos preſbyterio quidem dignatus eſſet Pamphilus, Valens verò diaconatu, & alij fortiti eſſent locum eorum, qui è multitudine cõſueuerunt legere, & confeſſionibus per fortiſſimam flagrorum tolerantiam diu antè in martyrio præclariffimè ſe geſſiſſet Seleucus, & militaris dignitatis amiſſionem fortiter accepiffet: & reliqui deinde per catechumenos & fideles, reliquam implerent ſimilitudinè innumerabilis Eccleſiæ, vt in parua imagine. Sic adſpexi admirabilem tam multorum & talium martyrum electionem: qui etſi nõ eſſent multi numero, nullus tamen aberat ex ijs ordinibus, qui inueniuntur inter homines.

Quomodo autem lyra, quæ multas habet chordas, & ex chordis conſtat diſſimilibus, acutis & grauibus, remiſſiſq; & intenſis & medijs, arte muſica concinnè adaptatis omnibus: eodem modo etiam in his, adoleſcentes ſimul & ſenes, ſerui ſimul & liberi, eruditi

eruditi & rudes, obscuri generis homines, vt multis videbatur, & gloria insignes: fides simul cum catechumenis, & Diaconi simul cum presbyteris. Qui omnes tanquam à sapientissimo musico, nempe Dei verbo vnigenito, variè pulsati, & quæ erant in ipsis potentia, vnusquisq; per tormentorum tolerantiam, hoc est, confessionem ostendentes virtutem, & clarissimos numerososq; & cōcinnos sonos edentes in iudicijs, vno & eodem sine inprimis piæ & longè sapientissimam, per martyrij consummationem, Deo vniuersorum impleuerunt melodiam.

Operæ precium autem est admirari virorum quoque numerum, qui significat prophetica[m] & Apostolicam gratiam. Contigit enim omnes esse duodecim, quo numero Patriarchas & Prophetas & Apostolos fuisse accepim⁹. Non est autē præmittenda vniuscuiusq; singulatim laboriosa fortitudo, laterum lacerationes, & cū pilis caprinis laceratū corporis partiū attritiones, & flagella immedicabilia, multiplicaq; & varia tormenta, grauesq; & toleratu difficiles cruciatus, quos, iubente Iudice, manibus & pedibus infligentes satellites, vicogebant Martyres aliquid facere eorum, quæ erant prohibita. *Quid opus est dicere memoria perpetuò mandandas voces virorum diuinorum, quibus, labores nihil curantes, lato & alaci vultu respondebāt Iudicis interrogationibus, in ipsis tormentis ridentes viriliter, & bonis moribus Iudicantes eius percontationes: Cū enim rogasser, vnde nam essent? mittentes dicere, quam in terris habebant ciuitatem, ostendebant eam, quæ verè est eorum patria, dicētes, se esse ex Hierusalem. Indicabant verò eadem sententia Dei quoque cælestem, ad quam tendebant, ciuitatem: & alia, quæ sunt eiusmodi, ignota quidem & quæ non possunt perspicui ab ijs, qui sacras literas non gustarunt, eis autem solis & qui à fide diuina sunt incitati, aperta, adducebant. Propter quæ Iudex indignatus & valdè animo cruciatus, & planè quid ageret, dubius, varia, ne vinceretur, in eos machinabatur. Deinde cū à spe cecidisset, concessit vnicuique auferre præmia victoriæ. Erat autem varius mod⁹ eorum mortis, cū duo quidem, qui erant inter eos catechumeni, consummati sint baptismo ignis: alius verò fuerit traditus figuræ salutaris passionis: qui autem erat mihi charus, fuerit diuersis brauijs redemptus.*

Cap. 4.
Martyres hi
omnes duo
decim.

Constantia
eorum in
tormentis.

Atque hæc quidē dixerit quispiam, horum magis vniuersam faciens mentionem. Singulatim autem vnūquemque persequens, meritò beatum pronūciari eum, qui in choro primum locum obtinet. Is autem erat Pamphilus, vir reuerà pius, & omnium, vt semel dicam, amicus & familiaris, re ipsa nomen sibi impositum verum esse ostendens, Cæsarensium ecclesiæ ornamentum. Nam presbyterorum quoque cathedram cū esset presbyter, honestabat, vt qui simul ornaret ministerium, & ex eo ornaretur. Quinetiam alijs quoq; erat diuinus, & diuinæ particeps inspirationis: quoniā tota sua vita fuit maximè insignis virtute, multum quidem iubens valere delicias & copiam diuitiarum, cū se totum dedicasset Dei verbo, renunciatis quidem ijs, quæ ad ipsum redibant à maioribus, nudis, mancis & pauperibus omnia distribuit: ipse autem degit in vita, quæ nihil possidebat, per valentissimam exercitationem, diuinam persequens philosophiam. Atque ortus quidem erat ex Berytensium ciuitate, vbi in prima ætate educatus fuerat in ijs, qui illic erant, ludis literarijs. Postquam autem eius prouidentia ad virilem peruenisset ætatem, transijt ab his ad sacrarum literarum sciētiam. Assumpsit verò mores diuinæ & propheticæ vitæ, & ipse se verum Dei martyrem exhibuit etiam ante vltimum vitæ finem. Sed talis quidem erat Pamphilus.

Cap. 5.
Pamphili en-
comion.

Patriarchas.

Secundus autem post ipsum, accessit Valens ad certamen, qui senili, & quæ decet sacerdotem, erat ornatus, canitie, ipsoq; aspectu venerandus & sacrosanctus senex: quin etiam diuinarum scripturarum sciens, vt si quis alius, eas quidem certè ita erat cōple-xus memoria, vt à lectiōe nihil discreparent, quæ ÷ memoriæ mandata ab eo conferuabatur sacrosanctorum discipulorum promissiones. Erat autem Diaconus, et si esset huiusmodi, ecclesiæ Eliensium.

Cap. 6.
Valēs mar-
tyr.
f id est, no-
uerat eas ex
pediē cita-
re memori-
ter.

Tertius in eorum numerum relatus erat Paulus, qui vir acerrimus & spiritu feruēs, agnoscebatur ex ciuitate Iamnitæ: qui etiam in martyrio per cauterij tolerantiam susceperat certamen confessionis. His in carcere duobus annis contritis, martyrij occasio fuit Aegyptiorum aduentus, qui etiam cum eis fuere consummati. Ij autem cū vel sic valdè afflictī, in metallis vsque ad loca peruenissent, domum reuertebātur. Qui cū in ingressu portæ Cæsarensium interrogati essent à custodibus, quinam essent & vnde venirent, & nihil veri celassent: dixissent autem, se esse Christianos: perinde ac malefici in ipso furto deprehensi, vincti sunt & comprehensi: erant verò quinque numero. Ad Præsidentem autem adducti, & coram eo liberè locuti, in vincula quidem sta-

Cap. 7.
Paulus Iam-
nites.
Martyrēs
quinque
Aegyptij.

tim conijciuntur: die autem sequenti, qui erat sextusdecimus mensis Peritij, more ve-
rò Romano quartusdecimus Calend. Martij, hospitos cum Pamphilo & socijs addu-
cunt ad Firmilianū. Ille autem Aegyptiorum solum periculum fecit ante tormenta,
omni ratione eos exercens. Atque eorum quidem principem cum adduxisset in me-
diū, rogauit quisnam esset, & vnde: Qui cum pro proprio nomine quoddam propheticū
audisset, (hoc autem fiebat ante alia, vt qui pro patrijs eis impostis idolis nominib⁹
sibi prophetica nomina imposuissent, vt qui Eliam & Hieremiam, Esaiam, Samuelem,
& Danielelem ipsi seipfos nominarent, & qui est in occulto Iudaeum & germanū Israe-
litam, non solum factis, sed etiam vocibus propriè enunciatis iudicarent.)

Cap. 8.
Nota respō-
sum marty-
ris.
Galat. 4.
Heb. 12.

Cum tale ergo nomen Iudex audisset à martyre, vim autem nominis non attendit.
set, secundo rogauit, quamnam esset eius patria? Ille verò caelestem Hierusalem dixit es-
se suam patriam, illam intelligens, de qua dictum est à Paulo: Quae sursum est Ierusa-
lem, est libera, quae est mater nostra. Et: Accessistis ad montem Sion, & ciuitatem Dei vi-
uentis, Hierusalem caelestem. Et hic quidem hanc cogitabat: ille autem humi suam ab-
ijciens cogitationem, quemnam haec esset, & vbi terrarum sita esset: accuratè perscruta-
batur, atque adeo ei etiam inferebat tormenta, vt verum fateretur. Hic verò dum tor-
queretur, se verum dixisse affirmabat. Deinde eo haec rursus & saepe sciscitante, qua-
nam esset, & vbi sita esset dicta ciuitas Hierusalem? solum dicebat eam esse patriam,
Christianorum: nullos enim alios praeter eos esse eius patriam. sitam autem esse ad
Orientem, & ad ipsam lucem & solem. Atq; hic quidem rursus per haec mēte sua phi-
losophabatur, nihil sentiens eos, qui circum circa ipsum tormentis afficiebant. Tanquā
autem carnis expers & incorporeus, nihil videbatur pati molestum. Iudex verò ani-
mi dubius, odio cruciabatur, & existimans Christianos hanc sibi ciuitatem, qua esset
in festa Romanis, constituisse, valde vrgebat tormentis, & curiosè scrutabatur eam,
quae dicta fuerat, ciuitatem, & quae est in Oriēte, inquirebat regionem. Cum autē ado-
lescentem diu casum flagellis, videret non posse dimoueri ab ijs, quae prius dixerat, sta-
tuit in eum ferre sententiam capitis. Et in eum quidem res hoc modo processit: reli-
quos autem Aegyptios cum simili palaestra exercuisset, similem quoq; in eos fert sen-
tentiam. Deinde cum ab his transisset ad Pamphilum, accepit quod iam prius essent
plurima experti tormenta. Absurdum autem esse arbitratus, eosdem iisdem rursus af-
ficere tormentis, & frustra laborare, hoc solum est percontatus, an nunc saltem obe-
dirent? Cum verò ab vnoquoque eorum audisset vltimam vocem martyrij, in eos si-
militer fert sententiam capitis.

Adolescen-
tis fortitu-
do.

Pamphili
caedes, &c.

Cap. 9.

Porphyrius
adolescens
insignis.

Nondum autem dictum vniuersum absoluerat, & alicūde exclamat quidam adole-
scens ex familia Pamphili: & ex media turba accedens in medium eorum, qui circum-
sistebāt, iudicium, alta voce corpora eorum petijt sepultura. Is autem erat beatus Por-
phyrius Pamphili germanum pecus, nondum totos octodecim annos natus, rectè scri-
bendi scientiae peritus, modestia verò morum has laudes celans, vt qui à tali viro fuisset
institutus. Is postquam aduersus dominum latam cognouit sententiam, exclamauit
ex media multitudine: Corpora, rogo, vt humi mandentur. Ille autem nō homo, sed
fera, & quavis fera agrestior, neque honestam & rationi consentaneam admittens pe-
titionem, neque iuuenili aetati dans veniam, cum hoc solum intellexisset, eum fateri,
se esse Christianum, iubet tortoribus, vt totis viribus in eum vterentur. Cum verò eo
iubente sacrificare recusasset vir admirandus, non vti que tanquam carnes hominis,
sed tanquam lapides & ligna, aut aliquid aliud inanimum, vsque ad ipsa ossa & ima-
viscera iubet eum torquere & corpus eius cadere. Cum autem hoc diu fieret, agno-
uit se hoc frustra aggredi, cum propemodum mutum & inanimum effectum esset cor-
pus generoso Martyri. Perseuerans verò Iudex in sauitia & inhumanitate, iubet late-
ra tormentis exagitata, pilorum textis amplius atteri. Deinde cum sic eum cepisset sa-
tietas, & furore esset exatiatus, pronunciat sententiam vt tradatur lenro & molli igni.
Atque hic quidem, cum ante Pamphili consummationem postremus accessisset ad
certamen, prior & corpore excessit ad Dominum.

Cap. 10.
Praeclarissi-
mū virtutis
exemplum.

Licebat autem videre Porphyrium non secus affectum, quam victorem in sacris
certaminibus, qui in omnibus pugnis euaserat superior, corpore puluerulentum, vul-
tu latum, audenter & exultando ad mortem progredientem, re vera plenum diuino
spiritu. Philosophico autem habitu, suo indumento amictus instar super humeralis,
sursum adspiciens, & omnia humana despiciens, sicut vitam mortalem, quieto animo
accedit ad rogam, cum iam flamma ei appropinquaret, & tanquam nihil ei adesset mo-
lestū, sana mente & nulla affecta perturbatione, de rebus suis mandauit suis necessestarijs,
adhuc

adhuc vultum & vniuersum corpus latum conseruans & immutatum. Postquam autem notos suos fati allocutus, eos valere iussit, iam deceterò contendeat ad Dominum. Cùm verò rogus fati longo spatio disunctus, circa eum esset accensus, hinc & illinc ore flammam arripiebat, ipse se ipsum incitans ad iter propositum. Hoc autem faciebat, nihil aliud quàm Iesum inuocans. Tale est certamen Porphyrij. Cùm eius autem consummationis Pamphilo nuncius fuisset Seleucus, dignus habetur, cui fors eadem cum eis obtingeret.

Cùm primum itaq; renunciaisset Pamphilo exitum Porphyrij, & vno osculo salutasset Martyres, comprehendunt eum milites, & ducunt ad Præsidentem. Ille autem perinde ac vrgens, vt ipse abiret simul cum prioribus, iubet eum affici supplicio capitis.

Cap. 11.
Seleucus cōprehēditur.

Is erat ex regione Cappadocum, cùm autem militia se preclare gessisset, ad nō paruos gradus dignitatum peruenerat in Romano exercitu. Quinetiam statura, viribusq; & magnitudine corporis, reliquos omnes lōgè superabat: ipso quoq; aspectu erat omnibus suspiciendus, & tota forma corporis planè admirabilis, tam propter magnitudinem quàm propter pulchritudinem. Atq; in principio quidem persecutionis, per flagellorum perpeffionem clarus exitit in certaminibus confessionis. Postquam autem fuit liberatus à militia, seipsum constituens amulatorem eorum, qui se exercent in pietate, efficitur Christi germanus miles, orphanorum desertorum, & viduarum, quæ carebant præsidio, eorumq; qui paupertate opprimebantur & imbecillitate, tanquàm episcopus quispiam & procurator, curam gerens, & instar diligentis & solliciti patris, omnium, qui abiecti erant, labores recreans & afflictiones. Quamobrem merito Deo his magis lætant, quàm quæ per fumum & sanguinem fiunt, sacrificijs, dignus fuit habitus consummatione, quæ fit per martyrium. Hic decimus athleta cum ijs, qui dicti sunt, consummatus fuit vno & eodè die: in quo, vt est consentaneū, maxima Pamphili martyrio porta calorū aperta, facilis & expeditus ei fuit aditus regni cælorum.

Eius encomion.

Seleuci institit vestigijs Theodulus quidam, vnerandus & pius senex, qui primum honoris locum obtinuerat inter seruos Præsidis, & morum & aratis gratia, & quòd trium filiorum esset pater: & maximè propter beneuolentiam, quam cōseruabat in suos. Is autè, cùm similiter fecisset atq; Seleucus, & quendam ex martyribus salutasset osculo, adducitur ad Dominum. Quem cùm magis ad iram irritasset quàm alij, salutari passionis cruci traditus subijt martyrium.

Cap. 12.
Theodulus senex eximius.
* tertiæ pro genici.
Crucifigitur.

Cùm post hos vnus adhuc restaret, qui inter eos, qui dicti sunt, numerum impleteret duodecimum, eum impleturus aderat Iulianus. Is cùm ea ipsa hora redisset ex peregrinatione, ne ingressus quidè ciuitatem, ita vt erat ex itinere, hoc audito profectus ad videndos martyres, postquam adspexit sanctorum corpora humi iacentia, gaudio repletus, vnum quenque amplectitur, omnes salutans osculo. Eo autem hoc adhuc agente, eum comprehendunt lictores, & adducunt ad præsidem. Impius verò suo instituto faciens consentanea, eum quoque tradit lento igni. Sic itaque Iulianus lætans & exultans, & magna voce Deo, qui tantis bonis eum erat dignatus, agens gratias, assumptus fuit in choros martyrum. Erat autem is quoque genere quidem Cappadox, moribus plenus quidem pietate, plenus & fide, vir mitis & mansuetus, & alioqui vir bonus, & spirans bonum odorem sancti spiritus. Tanta turba comitatus, dignata fuit consummatione martyrij cum beatissimo Pamphilo.

Cap. 13.
Iuliani præstans virtus

Cōburitur.

Et quatuor quidem dies & totidem noctes, iussu Firmiliani, sanctissima martyrum corpora exposita fuerunt bestijs carniuoris. Cùm autem Dei prouidentia nihil ad eos accessisset, non fera, non auis, non canis, non aliquid aliud, sed salua permansissent & integra, iustum & conuenientem honorem consecuta, consueta mandata sunt sepultura, reposita in pulchris templorum ædibus, & sacris tradita oratorijs ad perpetuam memoriam, vt honorarentur à populo, ad gloriam Christi veri Dei nostri. Cui gloria & potentia si-

Corpora sãctorum honoranda.

mul cum patre & sancto spiritu nunc & semper, & in secula seculorum, Amen,

DE IISDEM MARTYRIBVS, EX EVSEBII PAMPHILI ECCLESIASTICAE HISTORIAE LIB. VIII.

capite xxxj. interprete Iohanne Christophorsono: quæ eandem quidem habent historiam, sed magis luculentam, & aliquot locis copiosorem.

i. Iunij.

Pamphili
virtutes &
encomion.

Eusebii, tri-
bus libris co-
plexus est
Pamphili
vitam.

Valens Dia-
conus.

Paulus.

V. Aegyptij
martyres
propheticæ
sibi nomi-
na impo-
nunt.

Galat. 4.
Hebr. 12.

EMPVSIAM eodem me vocat, ut illustre quasi theatrum martyrum, qui cum Pamphilo, cuius nomen mihi semper optatissimum fuit, mortem oppetuerunt, in hoc sermone ante oculos cuiusque ad intuentum proponam. Duodecim quidem erant, & non modo quoddam prophético dono, aut potius Apostolico, sed Apostolorum etiam numero dignati: quorum coryphaeus, & princeps solus Pamphilus presbyterij dignitate Casarea ornatus, extitit: vir toto vitæ cursu omni virtutum genere eximius, abiectioe & contemptu seculi insignis, facultatum in pauperes largitione magnificus, spei, quæ in caducis mundi rebus desigil solet, despicientia mirus, ratione viuendi & consuetudine vero Philosopho digna singularis: quinetiam ardentis diuini eloquij & sacrarum literarum studio præter ceteros nostræ memoriæ egregius, attentissima & propè inexhausta in eas res industria & assiduitate, quas apud animum proposuerat, præstabilis, & in cognatis omnibusque propinquis iuandis perliberalis. Cætera virtutis eius officia & rectè facta, quoniam longiore explicatione eguerunt, in separato & proprio volumine, de eius vita per scripto, in quibus tres libros dispersito, iam pridem pluribus verbis tradidimus. Eos ergo, qui acri illius vitæ & virtutum in ea eluculentum, plenius cognoscendarum cupiditate inceduntur, eodem amandamus: nos autem illis solum in præsentia insistemus, quæ ad martyres cum eo ad supplicium adductos pertinent.

Secundus post Pamphilum in certamen descendit veneranda canitie honoratus Valens, Aeliæ ciuitatis Diaconus, ipso aspectu senex grauissimus, diuinarum scripturarum, si quisquam alius, in primis peritus. Nam tantam illarum memoriam in pectus eius incluserat, ut si quando aliquem locum citare vellet, perinde expedire illud poterat absque scripto efficere, atque ex scripto legere. Tertius Paulus, pietate maxime inflammatus, & spiritu non minus feruidus, ex ciuitate Iamnitaram, in qua fama percelebris fuit, prognatus: qui ante martyrium, cauteriorum exustiones perpeffus, egregium certamen pro fidei confessione confecit. His in carcere toto biennij spatio commorantibus, fit martyrij dilatio. Interea fratrum Aegyptiorum, qui cum illis vna martyrium subierunt, accessio facta est. Isti Aegyptij simulatque confessores illos, qui erant ex Cilicia, ad metalla vsque, quæ ibi erant, produxerunt, domum redierunt. Qui similiter apud ipsos portarum Casarea introitus a custodibus (Barbari autem isti erant & moribus agrestes) quinam essent, & vnde venissent, interrogati: cum veritatem occultare non possent, tanquam malefici in ipso facinore manifesto prehensi, tenebantur. Quinque erant numero, qui quidem ad tyrannum deducti, & coram illo liberè fidem confessi, statim in carcerem contruduntur.

Postridè, hoc erat decimo sexto die mensis Peritij, id est, secundum Romanos, ad decimum quartum Calen. Martij, hi pariter cum Pamphilo & reliquis eius socijs, quos supra posuimus, ex mandato ad iudicem producuntur. Iste primum inexpugnabilis Aegyptiorum constantiæ & firmitatis animi diuersis cuiusque modi tormentorum formis, nouis peregrinarum & variarum machinarum inuentis periculum facit. Et simulac illi, qui inter eos omnes principatum tenuit, his certaminibus exercuerat, quisnam esset primum sciscitatus est. Deinde ubi pro proprio nomine, prophetæ cuiusdam nomen ab eo acceperat (Hoc enim ab illis factitatum erat, quod pro nominibus idolorum, quæ erant fortè à parentibus ipsis imposita, noua nomina, facta mutatione, ipsi sibi assignissent: Eliæ enim, Hieremiæ, Esaiæ, Samuelis & Danielis nomine seipfos nuncupasse, & germanum ac verum Dei Israel, qui Iudæis erat in occulto, non solum rebus ipsis, sed nominibus propriè & significanter explicatis, comonstrasse audire potuisses) vbi, inquam, tale nomen à martyre acceperat Firmilianus, non in verbi vim & significationem animum omnino intendens, secundo loco eum interrogauit, quæ illius patria esset? Ille nomen priori aptè respondens effert, Hierusalem suam patriam esse ait: eam certè intelligens, de qua apud Paulum dicitur: Quæ situm est Hierusalem, libera est, quæ est mater omnium nostrum. Item alio loco: Accessistis ad montem Sion, & c.

& ciuitatem Dei viuentis, caelestem Hierufalem. Is quidem planè hanc intellexit: Sed Firmilianus cogitatione sua humi abiecta, quæ tandem ciuitas illa efferet, & vbi terrarum fita? accuratè & curiosè disquirat. Vnde cruciatu illum affligit, vt verum fateretur. Hic manibus à tergo vinctis, obtortisq; & pedibus machinamentis peregrinis inusitatifque diuulsis ex cruciatu, verum se dixisse constanter asseuerat.

Deinceps iudice rursus sæpè quarente, quisnam esset, & quo loco ciuitas illa, quam dicebat, locaretur? eam affirmat piorum solum patriam esse, neq; alios præter hos solos fore illius participes: illamq; ad Orientem, vbi Sol primo manè suos radios fundere incipit, positam. Atq; in istis denuò proferendis seorsum apud animu suum ita diuinitus philosophatus est, vt eorū, qui illum vndiq; tormentis diuexabant, nullam prorsus rationem duceret: sed tanq; carnis corporisq; expers, ne minimū quidē videretur doloris sensum percepisse. Iudex animo hæsitans, intra se tumultuari cœpit, putabatq; Christianos eam ciuitatem, de qua martyr locutus fuisset, infestam omninò & inimicam Romanis effecturos. Multū igitur de ea re seculari, & vbinam tandem illa regio, quæ in Orientem ferebatur, existeret: admodum conquirere. Postquā autem adolescentulū verberibus sæpius dilaniatum, & tormentis cuiusq; generis discrutiatum, firma & immutabili mētis constantia illis, quæ antè dixerat, adhærere animaduertit, ad extremum mortis sententiam, vt securi percuteretur, contra eum protulit. Tādem igitur is velut vitæ suæ peregit fabulam. Ceteri eius socij paribus certaminibus à iudice exagitati, pari mortis genere è vita cesserunt.

Posteā demū Firmilianus, quanquā propè defatigatus erat, & frustra viros illos supplicio affici cernebat, sua tamen cupiditate eorum morte exaturata, ad Pamphilū & eius socios se contulit: & cum satis expertus erat, quā inflexibilem in fide tenēda constantiam etiam iam antea in tormentis ostendissent, iterum interrogat: vtrum deinceps modò illi morē gererent? Atq; cum à singulis eorum definitū & postremum responsum de fidei confessione, quæ est martyrij propria, excepiisset, similem cum prioribus poenam & suppliciu illis irrogat. Quibus ad exitum perductis, adolescentulus quidam ex famulis Pamphili, qui ita erat excultus instructusq; vt dignus ingenua talis & tanti viri educatione & disciplina merito videretur, simulatq; iudicis sententiam cōtra dominum suum pronuntiatam intellexit, è media hominum multitudine exclamat, & vti illius aliorumq; sociorū corpora, cum è vita decederēt, terræ mandarētur, postulat. Iudex verò non hominis, sed belluæ aut si quid sit bellua immanius, naturam secutus, ne adolescentulo quidem ætatis causa quicquam veniæ tribuit: sed vt primum eū rogata, essetne Christianus? ipseq; se esse responderat, iracundiæ astu intumescens, quasi te lo saucius, tortoribus in mandatis dedit, vt omnes suas vires & impetus contra eū exercerent. Postquam verò, cum immolare ei iustum esset, recusantē videbat, non vt hominē carne circumdatū, sed vt statuā ex lapidibus, aut ligno, aut alia re quapiam confectā ad ossa vsq; & intimos viscerū recessus, acriter & absq; vlla remissione deradi dilacerariq; præcepit. Quo supplicij genere diu sustentato, iudex cum illum nec vocē emittere, nec sensum doloris vllum præ se ferre vidit, idq; cum parū abesset, quin illius corpus esset omninò inanimatū, & tormētis penè contritū exhaustumq; se frustra illū torquere perspexit, tamē animo duro, ferreo & omnis humanitatis experte præstans, cōfestim igni pederentim exardescēte & remisso comburi decernit. Hic igitur adolescentulus postremus, ante Pamphili mortē, qui erat dominus eius secundum carnē, in certamen ingressus, ante illū è corporis vinculis solutus fuit, propterea quòd qui erant in alijs trucidandis occupati, tardare videbantur. Licuerat ergo Porphyriū videre (Hoc nanq; adolescentulo nomen erat) iam in omni genere certaminum exercitatum, incredibili studio et ardore, more hominis pro angusta et sacra victoria decertantis, incensum, corpore puluere quidem consperso sordidatum, sed decoro oris habitu eximiū, erecta & generosa animi elatione post tantos cruciatu ad mortem gradientem, diuino spiritu reuera completum, habitu philosophico, quo vti solebat, hoc est, indumento ad modum pallij humeros solum obtegentis vestitum, familiaribus suis, quid illos eius causa facere vellet, modesto & tranquillo animo præcipientem, nutuq; significantem, & cum iam ad palum esset alligatus vultū splendidum & hilarem seruante: quin etiam cum rogus longo interuallo ab illo tanquā in ambitū orbemq; exardesceret, hinc illincq; flammam ore ad se arripientē, & post hæc verba, quæ iam flammarum incendio primū corpus attingente clara voce profundebat, nempè Iesum filium Dei eius adiutorem fore, constantissimè cum silentio omnes cruciatu ad extremum vsq; spiritum tolerantem. Tale Porphyrij in martyrio certamen fuisse constat.

Mete degit
in celis mar
tyr, tormen
ta contem
nens.

V. Aegyptij
pro Christo
trucidatur.

Porphyrij
adolescētis
eximia vir
tus.

Crudelissi
mè excarni
ficatur.

Lento igni
cruciatu.

Constantis
simè pferet
omnia &
decedit.

Cuius

Cuius vitæ exitum Seleucus confessor quidam ex militum numero, Pamphilo nſi-
tiauit: qui, vt par erat, cuiſmodi nuntij miniſtro, quamprimùm fuit eadem forte cum
illis martyribus dignatus. Nam mox vt mortem nuntiauerat Porphyrij, & vnum ex
martyribus osculo ſancto ſalutauerat, eum milites quidam comprehendentes, ad præ-
fidem deducunt. Iſte tanquam eius profectiorem maturans, quò Porphyrio comes
itrineris ad cælum ſuſcepti adiugeretur, exemplò capitis ſupplicio mulctari iubet. Hic
in Cappadocia natus, præ delecto iuuenum globo, qui in exercitu Romano militabãt,
præque illis, qui erant apud Romanos in amplis dignitatum gradibus locati, non exi-
guum honorem adeptus eſt. Aetate enim florente, robore, proceritate, firmitateque
corporis plurimùm omnibus militibus antecelluit: adeò vt aſpectus eius celebris, &
omnium ſermone prædicatus exiſteret, tota corporis forma ac ſpecie tum ob magni-
tudinem, tum ob pulchritudinem & aptam membrorum compositionem admirabi-
lis. Qui in ipſo perſecutionis initio, plagarum perſeſſione in certaminibus pro fidei
confeſſione ſuſceptis admodum enituit: & vbi militia munere, quo fungebatur, ſpo-
liatus fuit, eorum qui aſſecti, id eſt, pietatis cultores vel monachi, † qui dies noctes,
que diuinis meditationibus ſe exercent, amulum ſe & imitatoreſ effecit: orpha-
nis deſertis, viduis omni ope deſtitutis, hominibus inopia & corporis infirmita-
te afflictaſ, inſtar patris alicuius indulgentis & curatoris, benignè proſpexit & o-
pitulatus eſt. Vnde meritò quidem, cum Deus ab cuiſmodi pietatis officijs plus ca-
piat oblectationis, quàm à victimis fumo redundantibus, & ſanguine aſperſis, ad
inſigne & eximium martyrij decus per eius gratiam accerſitus fuit. Hic decimus ath-
lera inter eos, quos ſuprà oſtendimus, vno eodemque die mortem oppetiit: quo cer-
tè, vt apparet, maxima quaſi cali porta Pamphili martyrio decora illa quidem & con-
gruens patefacta, tum illi, tum alijs qui cum eo erant, in regnum cælorum aditum de-
dit per facilem.

Seleucus e
gregius mar-
tyr.

à ſeruo.
† videtur de
eſt, dicitur,
aut quippiã
euiſmodi.

Item Theo-
dulus ſenex

Cruci affi-
gitur.

Admiranda
Iuliani ala-
critis.

Igni crema-
tur.

Corpora
Martyrum
non attinguntur à be-
ſtijs & auibus.

Theodulus item grauis quidem & religioſus ſenex, vnus ex præfecti Firmiliani fa-
milia, & ab eo plùs quàm cateri omnes domeſtici honoratus, partim prouecta ætatis
cauſa (Proauus enim erat, id eſt, tertie progeniei pater) partim propter beneuolentiã
& fidelem animum, quem erga ipſum ſemper ſeruauerat, iſdem veſtigijs cum Seleu-
co inſiſtens, & facinus illius facinori hauddquaquam diſſimile admittens, ad Firmilia-
num dominum ſuum deductus fuit: eiq; maiorem bilem quàm ſuperiores cõ moues,
tandem crucis afflictaſioni addiſtus, idemq; martyrij genus, quod ſeruator olim, lubes
perpeſſus eſt.

Deinceps quoniam vnus adhuc reſtabat, qui inter martyres commemoratos locũ
duodecimũ expletet, idcirco Iulianus, cum expleturus acceſſit. Qui peregrinã eò
aduentans, & locum adhuc minimè ingreſſus, ſimulac inter vias de eorum morte in-
tellexerat, exemplò ad inſigne martyrum ſpectaculum rectè ſe contulit: atque vt hu-
mi poſita ſanctorum vidit corpora, ſolido expletus gaudio, ſigilſatim ea complexus
ſalutauit. Quod dum faciebat, liſtores & cædis miniſtri eum pr ahenſum ad Firmilia-
num ducunt. Qui ea, quæ ſibi erant, ſuaq; crudeli naturæ conſeritanea, executus, lento
& remiſſo igni eum cremandum tradit. Iulianus ergo præ læticia exultare, valdeque ge-
ſtire, atque clara voce gratias agens domino, qui eum talibus premijs, tamque inſigni
ſplendore afficere dignatus fuerat, præclara martyrum corona donatur. Erat hic qui-
dem Cappadocum genere ſecundum carnem oriundus, moribus & vita ſanctiſſimus,
fideiſſimus & maximè ingenuus: & cum in alijs rebus ſpectatus, tum diuino ipſius ſan-
cti ſpiritus afflatu imbutus.

Talis erat caterua eorum, qui per Dei gratiam in martyrij ſocietatem cum beato
Pamphilo aſciti fuerunt. Sacra autem ſancta reuera illorum corpora ex impij præſidis
mandato quatuor diebus, totidemque noctibus, vt à beſtijs auiſque carniuoris deuo-
rarentur, ſub dio ſeruabantur. Verùm vbi tanquam miraculo quodam nulla neque be-
ſtia, neque volucris, neque canis ad ea accedebat, ruruſus per diuinæ prouidentie diſpõ-
ſationem integra illeſaque inde ablata fuerunt: & exequiarum iuſtis potita, ſepulturę,
vt moris eſt, honorificè commendantur.

Porro dum ſauitia aduerſum iſtos vſurpata, in omnium ore & ſermone ver-
ſabatur, Adrianus & Eubulus ex regione, quæ Manganæ dicitur, ad reliquos con-
feſſores Cæſaream verſus accedentes, ad portas vrbs cauſam ſui itrineris eò ſuſce-
pti rogantur. Deinde rei veritatem ingenuè confeſſi, deducuntur ad Firmilianum. Iſte
nulla dilatione aut mora interpoſita, poſt multa tormenta, quæ in eorum latera impe-
gerat beſtijs dilaniandos condẽnat. Biduo autè interiecto, Adrianus quinto die menſis
Dyſtri

DE S. PROCVLO MARTYRE.

505

Dystri, hoc est ad tertium Nonas Martij, die festo quo natalicia Fortunæ Casareensis, (sic enim putabatur) celebrari solent, leoni primum ad discerpendum proiectus fuit: deinde gladio iugulatus, obiit mortem. Eubulus autem per eundem die ad meridiem ipsius Nonis Martij, qui est septimus dies Dystri, cum iudex illum admodum rogaret, ut hostias immolaret idolis, quod libertate eorum legibus decreta potiretur, gloriosam mortem pro pietate susceptam huic vitæ breui & caducæ præposuit: & post bestiarum lanatus gladio, ut socius ante illum, trucidatus fuit: omniaque martyrum certamina Casarea confecta suo sanguine postremus obsignavit.

Adrianus
martyr. pas.
sus 5. Martij

Eubulus 7.
Martij.

Cæterum operæ precium est hoc loco commemorare, quo pacto tandem, non idque longo tempore post, cælestis & diuina prouidentia eos impios magistratus cum ipsis tyrannis ulta sit. Nam Firmilianus, qui tam petulanter & contumeliosè in Christi martyres debacchatus fuisset, cum alijs eiusdem sceleris participibus extrema supplicia subiens gladio finem viuendi fecit.

Firmilianus
præfectus
gladio ca.
ditur.

Item ex eiusdem libri octauo capite xvij.

Inter quos (martyres) erat Pamphilus, omnium necessariorum meorum mihi maxime desideratus, vir ex omnibus martyribus nostri temporis, propter cuiusque generis virtutem facile præstantissimus. Huius in dicendi facultate & Philosophorum disciplinis Urbanus primum periculum fecit: deinde impulit ad sacrificandum. Quem ut penitus renuentem, & minas pro nihilo putantem vidit, ad extremum bile & furore commotus, asperioribus tormentis illum cruciari mandat. Quare immanissimus ille & maxime crudelis Præses, continua acutarum nouacularum incisione, martyris latera acerbè pungente, iam ferè satiatus, & tandem pudore suffusus, in carcerem, ubi reliqui conflores erant, concludi iussit. Verùm qualem mercedem Urbanus ob tantam sauitiam & crudelitatem, qua tantopere in sanctos Dei & Christi martyres insultauit, ex iusta Dei ultione & vindicta post mortem habiturus esset, ex supplicijs illi in hac vita inflictis, quæ erant tanquam futurorum proemia, facile licebat animaduertere. Nam non longo tempore post facinora, quæ in Pamphilum nefariè consciuerat, diuina ultio, dum adhuc præfecturam gerebat, cum exinopinatè adorta est ad hunc modum. Qui iam dudum in sublimi & excelso sedens solio iudicia dabat, qui satellitio militari stipatus, qui vniuersæ Palæstinorum gentis præfectus, qui conuictor tyranni, tanquam ei intimus, qui eiusdem mensæ cum illo particeps erat, vindicta Dei vna nocte non solum fuit tantis dignitatis ornamentis orbatus, ignominia & dedecori coram illorum oculis, qui cum ut principem admirati fuissent, expositus, timidus & ignauus factus, adeo ut voces muliebres turpiter funderet, & abiecto animo vniuersæ genti, cui præfuerat, supplicaret: verùm etiam Maximino, de cuius gratia antea insolens & superbus arroganter se extulerat, (quippe cum egregiè præter cæteros ob facinora in nos crudeliter edita amplexabatur) duro & crudeli iudice vltus est, adeo ut post turpem ignominiam, quam pro sceleribus, quorum erat conuictus, subibat, sententia ab eo pronunciata morti addiceretur.

Pamphilus
dixit crucia.
tur.

Deus vlti.
scitur cru.
delissimum
Præfide
Urbanum,

VITA S. PROCVLI MARTYRIS BONONIENSIS, EX LIBRO PRIMO HISTORIAE BONONIENSIS.

scilicet, à Carolo Sigonio viro doctissimo conscriptæ: quam accepi à præstantissimo Cardinali Gabriele Paleoto, Episcopo Bononiensi.

THEODORICVS rex Italiae, perfidia Arriana corruptus, Arrianos à Iustino orientis Imperio pulsos, indignè passus, & ipse orthodoxos in Italia vexare instituit, dimissis in omnes ciuitates quaestoribus, alios bonis, alios pertrahens, alios vita mulctando, atque in eorum templa miserè sauiendo. Atque huius quidem tam dira calamitatis procellâ ciuitas in primis Bononiæ pertulit, cum Marinus quidam eiusmodi quaestionibus præpositus ibi adesset, atque incitatus in orthodoxos hæreticos, pro potestate omnia in ipsos grauissimarum iniuriarum genera exerceret. Verùm neque diu, neque impunè hæc ei potestas stetit. Inuentus est enim in ciuitate miles, nouo non solum pietatis, sed etiam fortitudinis robore septus, nomine Proculus, cum vetere nimirum Romano Mutio comparandus. Qui indignum

1. Tunij.
Theodorice
rex perse-
quitur Ca-
tholicos.

Proculus
interitit
Marinum
tyrannum.

indignum ratus veros Christiani nominis cultores tam indignè tractari, consilium vè periculorum, sic insignis futurum ad posteritatem exempli cepit. Securi nimirum sumpta, eaque sub veste recondita, sub noctem domum quaesitoris adit, seque habere significat, quæ cum eo remotis arbitris agat. Admissus, vbi custodes longè abcessisse securos animaduertit, sermone, quem de industria instituerat, intermisso, securim extractam repentè quaesitoris in caput adigit: atque eo prostrato, sine vlllo cuiusquam impedimento tacite abijt.

Non negat
sicid fecisse.

Capite ca-
ditur.
Insigne mi-
raculum.

Paulò post Marini nece comperta, magnus inter custodes clamor ac rixa est excita. ta. dolebat quippe neminem reperiri, qui tanti patratorem facinoris indicaret. Coniecturis inde omnibus collectis, subitè animum suspicio de Proculo, quòd & orthodoxus, & manu præ cæteris promptus esset, & quod ipsum vehementius urgebat, summa cum cura secreta paulò antè à quaesitore colloquia postulasset. Itaque quaesitus postridè, atque indictio cuiusdam Hebræi deprahensus, ab lictoribus ad tribunal magistratùs perducitur. Ibi de cade Marini interrogatus, haudquaquam se eius authorem abnuijt: verum palàm, vt omnes exaudire possent, sibi gloria ducere dixit, quòd dexteram suam tam impij ac scelerati hominis sanguine imbuisset: simul illud adijciens, se quo animo necem ei attulisset, eodem pro Christo tormèta mortis omnia subire paratum esse, quæ ab ijs multò antè in se intentata esse non ignoraret. Quibus vocibus vehementer Praefectus accensus, lictorem confestim gladium expedire, ac lege in eum agere iussit. Ita Proculum, dum pia se & patriam suam precatione suppliciter Deo commendat, lictor adacto in collum gladio obruticauit. Ille autè (res auditu mirabilis) cum iam ab omnibus humili iacens efflasset animam crederetur, viuens adhuc surrexit, ac caput suum de terra collectum, manibus suis intra vrbs mœnia reportauit anno, qui fuit à Christo nato quingentesimus decimus nonus. Vnde postea à Pontifice consecratus, atque ad eum in eo vrbs loco, vbi caput suum reposuerat, ac diem quo supplicio affectus erat, sibi à Bononiensibus dicata, adeptus, insignem Bononiensis religionis gloriam sacrorum martyrum aucto numero cumulauit. Ea deinde monachis Casinatibus Benedictinis est attributa.

VITA S. CAPRASII ABBATIS MONASTERII LIRINENSIS, EXCERPTA EX VETVSTO ANNOSOQUE codice eiusdem Monasterij, & ad nos fideliter transmissa.

Iunij 1.

Sanctorum
vite, quan-
tum afferat
legentibus
utilitatis.

IDE MVS quam plurimos homines gentilium libros studiosè perlegere, fabulas poëtarum commœdiasque & carmina perscrutari: alios cernimus Ethnicorù gesta, quibus iuxta huius mundi stultitiam aliquid strenuè gessisse cernuntur, curiosè perquirere, tenaciq; memoria retinere: quosdam etiam perpendimus talium perditorum hominum libentiùs historias allegare, quàm sanctorum doctrinas, virtutes & exempla referre: cum tamen sanctorum vitam & merita recitando, quam maxima cunctis imminet utilitas. Nā in hoc, (vt Propheta admonet) Dominum laudamus in sanctis eius, qui in illis semper mirabilis apparet. Insuper eius propitiationis gratiam, sanctorum interuentione promeremur, & eorum consideratione virtutum, nobis incitamenta præparamus. Omnis igitur stultorum hominum studijs, gloriosi Patris nostri Caprasij, cuius hodiè festum colimus, virtutes ac merita ad memoriam reuocemus.

1. Cor. 3. &

Matth. 11.
Luc. 10.

Fuit itaque beatus Caprasius ingenuus ac spectabilis genere, sed, quod laudabilius est, virtute mentis excelsus: à primæuo iuuentutis flore Philosophiæ artibus imbutus, mirorūque claruit ingenio. Sed tandem diuina præuentio gratia, prudenter attendens quia iuxta Apostoli dictum: Sapientia huius mundi stultitia est apud Deum, & quia scientia inflat, charitas autem ædificat: elegit potiùs stultus ab hominibus reputari, vt apud Deum sapiens mereretur habere, illa secreta sapientiæ diuinæ adipisci cupiens, quæ Pater cælestis abscondit à sapientibus & prudentibus, sed mira dignatione paruulis, id est humilibus & simplicibus, reuelauit: nec suo est desiderio fraudatus, nam pius & misericors Deus, qui tam salubre propositum cordi eius inspirauit, gerendi gratiâ & perficiendi virtutem ministravit.

Beatus

Beatus igitur Caprasius verus Christi discipulus, mundanam illam relinquens Philosophiam, Evangelicam aggressus est disciplinam. In primis possessiones, & quaecumque in hoc seculo habere poterat, amore Christi contemneret, pauperibusque distribuere disposuit. Evangelicam ergo illis expeditur aggredditur paupertatem, onusque mundana sollicitudinis deponit, & iuxta Apostoli doctrinam, quae retrò sunt obliuiscens, ad ea quae anteriora sunt, se extendit. Omnia huius seculi concupiscibilia arbitratus est ut sterco, ut Christum lucrifaceret: & ut soli Deo liberius vacaret, non solum corde, sed etiam corpore ab hominum aspectibus & seculi conuersatione recessit, & in quadam arcta aridaque solitudine monasticam vitam ducere, solitariamque, institutionem aggredi deliberavit. In qua nimirum eremi solitudine ad tantum virtutum apicem prouectus est, ut non solum sibi proficeret, sed etiam quamplurimorum Deo militantium monachorum Pater & dux efficeretur, qui eius exempla sectantes pariter & doctrinam, latam viam & spatiosam, quae ducit ad mortem, deserentes, arctam quae ducit ad vitam aeternam, Christo authore, ingredi contendeant.

Interea eius magisterio se subdidit ille Christi Praefulus, virtute, sacerdotio & nomine Honoratus, Lirinensis monasterij Pater, qui postmodum Arelatensi ecclesiae praefuit Episcopus: cui etiam adhaesit preciosissima illa gemma interno splendore perspicua, beatus videlicet Venantius, eiusdem S. Honorati frater, qui ambo praefatum sanctum senem Caprasium pro suo vitam merito & eximiae sanctitatis prerogativa (Domino sic ordinante) tanquam Patrem & Ordinatorem in Domino, atque custodem suae adhuc tenerae aetatis elegerunt. Qui videns praedictos egregiosque duos Iuvenes Christum siti-entes, Honoratum videlicet atque Venantium, patriam ac parentes pro Christo velle relinquere, eorum approbans propositum, per terras mariaque eos assidue comitatus est, licet iam esset aetatis grauitate confectus. Transcursum igitur, è Nicomedia immensis terrarum marisque spatij, vir Domini Caprasius cum duobus regalibus geminis, Honorato scilicet & Venantio, Cisalpinam ingressus prouinciam, talibus lampadibus, fidei igne fulgentibus, sanctam insulam Lirinensem illustravit. In quorum aduentu illa sacra Lirinensis insula diuino mox est cultui mancipata, summae religionis privilegio decorata.

O felix virtutum magister, qui tantos ac tales meruit habere discipulos! O laudabilis pastor animarum, qui talium gloriatur in Christo spiritualium propagine filiorum! Quamti putamus fuisse meriti, quantae virtutis virum hunc, qui, ut ita dicam, Magistrorum valuit esse Magister: Quam felix & beata habitatio illius sanctae Lirinensis insulae, quae tam praeclearis est munita patronis, per Dei prouidentiam ad multorum utilitatem de tam longinquis ignotisque regionibus adductis.

Vir ergo Domini Caprasius feruidus erat charitate, humilitate deiectus, mitissimus pietate, in spe firmissimus, modestus in incessu, obedientia promptus, abstinentia singulari, ad aspectu serenus, contemplatione sublimis, longanimitate fortis, orationis instantia continuus, nihil in hoc seculo consolationis querens, nihil desiderans, nisi Christum, quem solum desiderando assequeretur, beatam quaerendo vitam, beatam agebat. Optabat à peccatoribus segregari: & iam non solum à peccatoribus, sed etiam à peccatis segregatus erat. Omne in Dei laudibus tempus habere volebat: & toto tempore Deo vacabat. Appetebat sanctorum congaudere coetibus: atque etiam in praesenti adhuc vita positus similiter gaudebat. Christo frui cupiebat: mente & spiritu fruebatur. Vir iste beatus pro virtutum magnitudine tantae fuit opinionis & famae, ut multi sanctorum Doctorum suae tempestatis, eius dignae conuersationi testimonium perhiberent, ac de ipso in suis tractatibus memoriam facerent.

Vnde praecipuus ille Lugdunensis ecclesiae antistes Eucherius, in fine libri, quem de Eremita laude conscripsit, cum de sanctis Lirinensis insulae incolis loqueretur, hunc virum Dei inter reliquos praecipue nominauit, ita dicens: Haec videlicet Lirinensis sancta insula, nunc possidet venerabilem grauitate Caprasium, veteribus sanctis parem. Haec nunc habet sanctos senes illos, qui diuersis cellulis Aegyptios patres nostris Gallijs intulerunt. Et beatus Hilarius, in sermone, quem funebrem in sancti Honorati laudem habuit, beatum Caprasium perfecte consummataque grauitatis fuisse, angelica in insulis conuersatione degisse, & inter Christi amicos connumeratum describit.

Cum ergo beatus Caprasius annos plurimum grandaeuusque esset atque decrepitus, & tempus suae resolutionis instaret, (ut legitur) apparuit ei sanctus Michael Archangelus, atque suum felicem exitum post biduum imminere, diuino nutu reuelauit. Nec incongrue quidem, ut angelico viro migraturo ex hac vita, angelica legatio occurre-

S. Caprasius distribuit suam substantiam pauperibus. Phil. 3. Phil. 5. * Corruptibilia. Attrahit multos suo exemplo, ad vitam meliores institutionum. Matth. 7.

Vide vitam S. Honorati 16. Ianuarii. fol. 372.

B. Venantius S. Honorati frater.

S. Caprasius Cisalpinam ingreditur prouinciam.

Attende quantis virtutum generibus fuerit decoratus S. Caprasius

Quantae fuerit sanctitatis Caprasius, Doctorum scripta testantur.

Idem

S. Michael Archangelus apparuit ei ante mortem.

Interfunt
eius obitui
multi sacer-
dotes, eius
suffragia ex
postulantes.

ret, quæ sanctam illam animam, & ab hostili improbitate defenderet, & caelestium ciuium gloria sublimaret. In eius igitur extremis conuenerunt gloriosa & inclyta memoria Sacerdotes, Faustus scilicet, Theodorus, Maximus & Hilarius, cuius mentionem iam dudum fecimus. Qui beati viri Caprasij confcius meritorum, suæ pontificalis dignitatis oblitus, ad eius pedes residens, ipsius se orationibus commendabat, atque vt sui memor esset, grandi cum humilitate efflagitabat, non indignum reputans tanto eremi incolæ obsequium impendere, ipsiusq; eximia sanctitati dignitatem sacerdotij substernere.

Quid igitur officij nos peccatores & indigni huic beato viro iam cum Christo regnanti poterimus exhibere, cum audimus tantum Pontificem eius adhuc in terris positi suffragia tanta cum humilitate deprecari? Eius ergo intercessionis opem ardentius imploremus, auxilij eius beneficia poscimus, illius vitam atque mores pro nostra modulo virtutis imitemur, regnante Domino nostro Iesu Christo in secula seculorum, Amen.

VITA S. SIMEONIS, MONACHI TREVIRENSIS,
AB EVERVINO ABBATE MONASTERII
Doleiensis conscripta. Stylum hinc inde modice eliminavit Fr.
Laurentius Surius, nihil mutata sententia.

PRAEFATIO AVTHORIS AD POPPONEM
Treuiorum Archiepiscopum.

Domino sancto & venerabili Pöpponi Archiepiscopo, frater Eueruinus, Abbatis nomine indignus, deuotos vtriusq; hominis famulus. Moneo, immo iubeo, sanctissime Pater, vt in ops ingenio, stultus eloquio, aliquid de vita & conuersatione ac obitu viri Dei Simeonis, & de miraculis, quæ per eum Dominus operatur, edisseram, multisq; ad laudem & gloriam Iesu Christi desiderantibus scire, notum faciam. Fateor, magnū onus mihi in firmo imponis, maxime cum toto corpore debilis, tremendum Dei iudicium pertimescam, si aliquid falsitatis confingam. Confusus igitur de Dei adiutorio, tuis iussionibus vt tremens obtemperabo, plano, breui & simplici sermone describens, quæ vel ipse ex ore eius audiui, vel à fidelibus viris ab ipso audita, siue de miraculis visa didici. Tui igitur examinis est iudicare, num istud tantillū opus iubeas in publicum venire, siue scholasticis corrigendum, exornandum, dilatandumue tribuere. Quicquid enim in me reprehenditur, tibi potius præcipienti, quam mihi obedienti, necessario imputabitur.

Fides historiae huius.

VITÆ HISTORIA.

Iunij 1.
Cap. 1.
Parentes &
patria Simeonis.

Studet puer
Constantinopoli.

GITVR vir Dei Simeon patre Græco Antonio, matre Calabrica in Sicilia ciuitate Syracufana progenitus, & nobilissimis & Christianis parentibus, Christianè est educatus. Cum verò bonæ indolis puer septem annorum esset, à patre, qui militaturus erat, Constantinopolim deducitur, ibique eruditissimis viris sacris literis imbuendus traditur, & in timore Domini diligenter enutritur. Adultus itaque, incrementis virtutum indiès cœpit augmentari, vidensque quosdam ex nostris partibus desiderio infatigabili currere ad sepulchrum Domini, desiderabat & ipse pro nomine Christi peregrinus fieri. Despectis ergo cunctis mundi vanitatibus, abiectis desiderijs carnalibus, domum, patriam, parentesq; relinquens, & pauper pauperem Christum sequi cupiens, sanctorum gratia visitandorum locorum Hierosolymam venit: vbi desiderio, quo venerat, loca passionis, resurrectionis atq; ascensionis sapius frequentando, aliquandiu mansit. Post hæc cum quodam Hilario sanctissimo viro, qui hac de causa in Lycaonio habitabat, per septem annos ductor peregrinorum fuit. Iam verò in amore Christi totus fundatus, perquisiuit si illis in locis aliquis inueniretur, qui pro nomine Christi solitarius degeret, cuius instrui moribus, cu-

It Hierosolymam religionis ergo

ius subdi institutionibus posset. Audiuit autem quendam ad ripam fluminis Iordanis in quadam turri inclusum commorari, virtutibus præclarum, sanctitate conspicuum. Illum ergo tota mentis intentione sitiens, illius alloquio atque consortio frui concupiscens, requisitum reperit, inuentum dilexit, eiq; tota voluntate inhæsit, & in quantum potuit, deuotissimè ministravit.

Viuit apud quendam eremitam.

De illò Christi seruo vir Dei Simeon multa solitus erat narrare, & quòd prophetia spiritum habuisset, plenius his verbis edicere. Cùm quodam die in inferioribus eiusdè turris partibus habitarem, & mulierculas, quæ camelos & cætera animalia in flumine adaquatam venerant, inaniter & lasciuè per fenestrâ adspicerem, per spiritum, quicquid vanitatis in corde retinerem, vir Dei in superioribus manens, & me omninò videre non valens, cognouit, factòq; signo in locum, vbi verba loquētis audire possem, euocauit, mihiq; stupenti, quæ cogitaueram vel egeram, increpando retulit, atque tali sermone dulciter corripuit: Quid tibi prodest, fili, patriâ & facultates reliquisse, si mundi desideria & carnis illecebras in corde vis retinere? Si ergo cupis discipulus Domini fieri, non debes deinceps mundi vanitatibus implicari. Decet enim seruum Dei spiritali virtute esse circumspèctum, ne callidus tentator decipiendi inueniat aditum. Cũque inter hos & id genus alios sermones verecundo me videret persusum rubore: Noli, ait, noli timere: bonam spem per Dei gratiam concepi de te. Tuum est contra hostem pugnare, Dei est auxilium præbere, vt possis vincere. Credo in Deo meo, quia maiora tibi parantur certamina: sed confide, quia præsens diuina aderit clemètia. Inter cætera Deus retribuat tibi, charissime, pro seruitio, quod mihi per hos annos officiosè impendisti: ego verò frequentiam populi amplius ferre non possum. Cõcedendum est mihi aliò, vbi secretius possim viuere. Inter turbas enim huc aduentantium, meum non possum implere propositum. Cũque multis lachrymis eum rogarem, vt quòcunq; iret, sequi possem, non assensit: sed me ad alia occupato, aufugit, meque ignorantem, quò abiret, occultè reliquit.

Cap. 2

Eremita inquit Simeoni, quid cogitauerit

Igitur Simeon tanto patre orbat, cogitare cœpit quid ageret, anxius quò se verteret, nec erat, qui nutantem animum consolaretur: vnde magis magisq; turbabatur. Iã tunc eremiticam & solitariam vitam concupiscebat, sed quomodo inciperet, necdũ perspectum habebat. Igitur vitas Patrum frequenter legens, intellexit nullum in eremo sibi præesse posse, nisi prius in monasterio didicerit subesse: nec perfectum aliquẽ fore in contemplatiua, qui exercitatus non fuerit in actiua vita. Consolatione ergo accepta, Bethleem, natiuitate Christi præclaram ciuitatem, adiit, seq; in monasterium sanctæ Mariæ admitti expetiit: quod & obrinuit. In omni verò monasterij districtione probatus, atque diaconi officio functus, post duos annos ad aliud monasterium, quod est situm ad radices montis Sinai, in eo scilicet loco, vbi sanctus Moyses ardentem vidit non ardere rubum, secessit: vbi ab Abbate receptus, per aliquot annos in seruitio fratrum permanfit. Crescente autem perfectioris vitæ desiderio, Abbatem humiliter rogauit, vt liceret ei in aliquo secretiori loco commanere, & impetrauit. Ad oram igitur rubri maris paruulam sibi speluncam in quadam rupe inuenit, vbi per duos ferme habitauit annos solus. De monasterio verò pro numero dierum Dominicis diebus numerus ei mittebatur panum. Aqua stillans de rupe, sitienti hauitum præbebat. Hoc paucus edulio, in eodem aliquandiũ mansit loco.

Cap. 3

Degit in monasterio montis Sinai.

Viuit in specu.

Cũ verò à nauigantibus, vel etiam ab his, qui propter varios vsus sanitatum oleũ colligebat, quod de firma petra prope speluncam illius fluebat, visitari cœpisset, fratrem quoque qui panem adferebat, frequentatione & longioris itineris fatigatione tristem vidisset, sciensq; se homines latere non posse amplius, ad monasterium rediit, & iuxta cuiusdam viri sancti habitationem cellulam sibi acquisiuit. Cuius fidei se totum commendans, & magistrum eum post tantos labores adoptans, illius viuebat imperio: quippe qui eum aliquando ob oratione, lectione vel opere vacantem paternè reprehenderet, & quasi recens conuersum instanter argueret. In vertice autem montis Sinai, eo videlicet loco, in quo Moyses gloriam Dei vidit, & legem in tabulis lapideis scripsit, aliud monasterium erat, quod propter incurfantes Arabes, qui per illam eremum semper vagantur, omni habitatore desertum remanserat. Eò post hæc exercitia vir Dei Simeon mittitur, & vt ibi moraretur, præcipitur. Implet quod iubetur, & noua machinamenta antiqui hostis perpetitur. Nocturnis horis vt Missam celebret, demon hortatur. Ipse nec planè dormiens, nec perfectè vigilans contradicit, non debere sine presbyterij ordine aliquem hoc ministerium implere. Contra inimicus instat, se Dei legatum esse, Christum hoc velle, nec decere sanctum locum ministerio tali diu.

Cap. 4

Monasteriũ in vertice Sinai montis.

Tætationes demonis.

li diutius priuari. Re nitentem ergo & contradicentem, adiuncto sibi confortio alterius demonis, de lectulo educunt, ante altare iam vigilantem statuunt, albâ induunt, de stola vtrinque altercantur, hostis more presbyteri, Simeon more diaconi contendent sibi imponi debere. Tandem Dei famulus ad se reuersus, virtute orationis & signo Crucis inimicum repellit, seq; delusum ingemiscit. Post hæc ad monasterium regreditur, suo magistro iterum subditur: cui confitens perpeffas insidias diaboli, dstrictiori se continentia constringit, per aliquot hebdomadas in die tantum Dominica cibum sumens. Regula autem monasterijalis erat, vt non prohiberetur, quicumque ieiunare vellet.

Mira abstinentia.

Cap. 5.

Nota fame ingentem in Aegypti Babylonia.

Egregium miraculum.

Viuir in loco valde solitario.

Cap. 6.

Redit infusus ad monasterium.

Comprehenditur Babyloniæ ceu explorator.

Cap. 7.

Dignum ergo duxi huic operi adiungere, quod suis temporibus in eodem monasterio mihi retulit contigisse. Per totam Aegyptum orta est fames valida, ita vt in sola ciuitate Babylonia mortuorum corpora numerarentur vsque ad centum millia, cuius refertis auro, gemmis, ceterisq; ornamentis, morientibus præ inopia panis. Fratres igitur monasterij hac calamitate cōstricti, ex toto corde Deū inuocant, vt qui filios Israël in eodem deserto pauperat pane cælesti, seruorum suorum dignaretur misereri. Sicq; habito consilio, cum hymnis & orationibus ad tumulum, quod superfuerat, frumenti accedunt, & quia ab Abbate in mandatis acceperant, vt vnusquisque, quò vellet, abundi copiam haberet, vnanimiter se consolantur, vt quam diu granum vnum ibi reperiri posset, nullus recederet. Mira res. Ab illa die vsq; ad nouas fruges nõ defecit illud frumentum, cum quotidie inde sumeretur, & non solum victui fratrum pararetur, verum etiam Arabibus, qui cum mulieribus & paruulis septa monasterij obsidebant, abundantiſsimè distribueretur. Sed ad propositum redeamus. Vir itaq; Dei Simeon omnes suos labores, quasi pro nihilo ducens, & amore solitudinis interius ardens, de monasterio cautè exiens, eremum peruagatur, & vbi sine humano auxilio solus viuere possit, diligèter inquirat & speculatur. Igitur itineris sui vestigia molli fabulo impresso, arte, qua poterat destruebat, ne aliquis eum insequi posset vel inuenire. Panem, quem portabat, lassus frequenter reijciebat: sed recogitans se diu non posse viuere sine cibi sustentatione, gaudens resumebat. Tandem de altissimis rupibus deorsum prospectans, paruissimam planitiem contra morem eremi raro germine virentè respicit, seq; illuc nõ sine magno periculo deponit. Paruum fontem inuenit, Deo gratias reddit, ibiq; manere disponit. Delicia, quas secum detulerat, erant Psalterium, sanctum Euangelium, vas ad potandum, panis, semina caulium. Præter pauca vestimenta, nil aliud possidebat. Sata semina post triginta dies iucundum sine igne præbuerunt victum. Cum capreolis & alijs eremi bestiis, ne sibi caules auferrent, cum pabulatu venient, frequens habebatur prælum.

Post multos ergo dies ab Abbate requiritur, vbi frater Simeon habeatur? Respondit est quodam fratre, in eremo illum esse se scire, sed vbi locorum, nescire. Ad requirendum ergo fratres circunquaq; mittitur, & vt ad monasterium reuertatur, per obedientiam mandatur. Diu requisitus, vix post aliquot dies inuenitur, & secundum Abbatibus loci in occidentales partes directi, moriuntur. Pecunia, cuius causa fratres abierat, quæ de terra Richardi Comitis Nortmannici monasterio debebatur, ab ipso diligenter conseruatur, vtq; aliquis fidelis mittatur frater, qui eam ad monasterium perferat, per legatos mandatur. Communi consilio id negocij famulo Dei Simeoni committitur. Ille prius renuere, dicere aliud sibi in animo esse, multum obesse sibi vanitatibus huius seculi denuò immisceri, propositum, quod retineret animo, vt id liceret re ipsa implere: quibus poterat verbis, humiliter precari cœpit. Cum verò prædicaretur illi, non suam voluntatem, sed præpositorum sequi ipsum debere, assensum præbuit, dicens, se doctum per visionem, illud iter inutile fore, multaq; aduersa in via se perpeffurum: quod & contigit. Nam cum paraturus, quæ ad nauigandum necessaria essent, Babyloniam venisset, ab ianitoribus tenetur, & tanquam ignotus & patriæ delator cum sua suppellectili ad palatium trahitur & per calumniam defertur. Expurgatus deinde ab ijs, quæ falsò ei obiecta erant, liber abire iubetur: ianitor, quòd virum innocentem ad sedem regiam detulisset, tūditur, colaphizatur, propellitur. Famulus ergo Dei Simeon libertate donatus, per aliquot dies in ciuitate moratur.

Interà naus Venetij cum mercibus aduenit: hanc compositis rebus, cum quodam fratre monacho intrat. Cum itaque prosperis ventis per Nilum nauigatur, forè alia naues obuiant, & illis in locis piratas ad pradam congregatos nunciant, illorū gladios non posse euadere, nisi per aliquod tempus dum segregentur, libeat eis nauigationem suspendere.

suspendere. Cumq; alia atque alia naues eadem referrent, & nauclerus in sua confusus virtute & armis, non attenderet, famulus Dei Simeon proprio eum vocans nomine, dixit: Frater, si Dominus Christus de caelo angelum misisset, tu territus, ad spectum illius ferre non posses: nunc verò, quia hodie, heri, & nudius tertius non vnum, sed plures le gatos misit tui similes, legatione Dei non negligenter suscipere debes. Crede consilij meis, & vel per tres dies istos expecta: fortassis ab isto periculo liberabit nos miseratio diuina. Quod si non feceris, & te & nos perdis. Ille verò modis omnibus non acquiescens, sequenti die in latrones incidit, ab hora diei tertia vsq; ad nonam ferè, vtrinque acriter certatur. Sed cum latrones viderent se pugna nihil proficere, ad dolos conuertuntur, vt in nauim recipiantur, pugnaturi aduersus alios latrones, humiliter exposcunt. Contradicente Simeone famulo Dei, in nauim recipiuntur. Depositis itaque armis, & omnibus quasi post labore quiescentibus, (pradones autem nouem erant) vnanimiter infurgunt, gladiis impiè fringunt: fit pugna atrox, inimica caedes exercetur. Ipsi nauclero primùm caput amputant, ceteros duriter maclant, omnes pariter occidunt & iugulant. Solus Christi famulus in puppe stat, illum, qui non deserit sperantes in se, toto corde exorat: ab omnibus acclamatur, vt inimicus consultor perimatur: vt caput amputetur, ferus hostis adest. Ille reiecta veste, proicit se in flumen. Multa post illum iacula mittuntur: sed non potest perire, quem Christus vult saluare. Per profundum graditur, psalmus in corde ruminatur: In mari via tua Deus, & semitè tuè in aquis multis. Ergo per vices natando, per vices in fundo gradiendo, in littore tandè valdè lassus, nudus exponitur.

Nora fraudem & facilitiam piratarum.

Vir sanctus mittit se in flumen. Psalm. 76.

Post hæc ad vicum, qui proximus erat, tendit: homines illi Christiani ne, an Pagani essent, scire non potuit. Instructus Aegyptia, Syra, Arabica, Græca & Romana eloquẽtia, linguam gentis illius intelligere non poterat. Biduo ita nudus mansit. Tertia die quidam ex illis hominibus miseratus, vilissimum illi vestimentum proiecit. Quo indutus, per multas tribulationes & angustias Antiochiam venit: vbi à fidelibus viris amantè susceptus, induitur, amplexatur & honorificè sustentatur. In breui Patriarchæ & ipsius principibus habetur notissimus. Omnes enim, qui eum nouerant, quasi dulcissimum patrem venerabatur & diligebant. Ea tempestate contigit, Richardum Abbatè virum perfectis viris imitabilem, piæ deuotionis gratia Hierosolymæ velle videre loca. Dum ergo iter per Antiochiam haberemus, ibiq; necessitate itineris cogente, aliquandiu moraremur, famulus Dei Simeon iunctus est nobis amicitia, prædictum Richardum Abbatem adoprans sibi in patrem. Cui cum exposuisset per ordinem, quæ sibi iniuncta essent, vel quæ contigissent, addidit, nullis periculis vel angustijs se retineri posse, quò minus Abbatis sui mandata exequatur pro viribus. Imus ergo & redimus, eumque nobiscum paratum inuenimus. Cumque in comitatu esset nostro, frequenter iniurijs atque flagellis affectus, ceu ouis mansuetissima, patienter tulit. Peruenientibus autem nobis vsque ad ciuitatem Bellegradum, quæ est in confinio Bulgarorum atq; Hungarorum, à ciuitatis infelicissimo principe prohibitus est nobiscum transire. Igitur flens & Deo gratias reddens, reliquit nos tristes atque flentes. Per multas denique angustias & latronum insidias reuertitur vsque ad mare. Quo transito prosperè, iter faciens per Romam, venit in Franciam. A quodam igitur sibi noto comite benignè suscipitur, & apud eum aliquandiu moratur. In illis ergo partibus monachus, vir sanctissimus, comes eius, quem secum de Antiochia adduxerat, moritur: vnde multum contristatur. Cum recogitasset autem, quia nihil sit sine dispositione Dei, post multas lachrymas se se consolatur. Destitutus verò omni humano auxilio, totam spem suam ponens in Domino, solus venit Rothomagum, quæ est ciuitas Nortmannorum nobilissima, sancti Audoeni episcopi & confessoris corpore & meritis valdè præclara. Vbi cum Richardum Comitem iam mortuum comperisset, de pecunia & censu, qui de terra illius pro elemosyna suo monasterio debebatur, nullus ei responsa redderet, mœstus aliquantulum, non pro suo labore, sed quòd locus Sinai frustratus esset tanta vtilitate, toto corde conuersus ad Dominum, quid ageret, quarit consilium. Occurrit autem animo, vt suum patrem charissimum, Richardum scilicet Abbatem, nosque suos comites inuideret: quod & fecit. Per longum autem tempus moratus est nobiscum: & vt breuiter concludam, quandiu apud nos mansit, irreprehensibiliter vixit.

Venit Antiochia, & illic honorificè habetur.

Patientia eius.

Rothomagum venit Sanctus.

Interea dominus Archiepiscopus Poppo, sanctæ Treuirensis ciuitatis strenuus promissor, audiens Prophetam dicentem: Et erit sepulchrum eius gloriosum: gratia orationis Hierosolymam venit, huncq; famulum Dei eundo & redeundo secum conuiatorem habuit:

Cap. 9. Poppo Archiepiscopus Treuirensis. Esa. 11.

§. Simeon
apud Treui-
ros in turri
degit solita-
rius.

Tëraciones
dæmonis.

Cap. 10.

Dæmonis
præstigia.

Psalm. 138.

2. Cor. 11.

Signo Cru-
cis & precibus
profligat dæmo-
nem.

Patientia
sancti viri
in persecu-
tione atroci

Cap. 11.

Prædicat o-
bitum suum.

habuit: cui post reditum in suo episcopatu, si vellet, manendi facultatem præbuit, & libentissimè concessit. Ex reuelatione igitur Dei prospectans sibi locum idem famulus Christi, vbi solus posset vacare orationi, in turri, quæ antea nigra porta vocabatur, paruum tugurium experijt, vbi dominus præsul, præsentè Clero & populo, in festiuitate sancti Andrea illum includit, & quasi mortuum vt verè erat, seculo, deuotissimè sepeliuit. Reclusus igitur, vt verè credimus, vir Dei silentio & ieiunijs attenuauit corpus suum: in primis aliquando solo pane, aliquando autem reficiebatur aqua, in fuso legumine. In nostra quidem terra, propter infirmitatem stomachi, vfuscus semper modica portione vini. Illo etiam tempore non defuerunt graues tentatoris insidias. Per nosæt enim audiebat rugitus leonum, vlulatus luporum, grunntus porcorum, cæterarumque bestiarum duras infestationes: quæ quasi impetum facientes, vt eum deuorent, illud tugurium, & vt verius dicam, sepulchrum immensis clamoribus replebant. Etsi autem voces audiret & gemitus sentiret, nihil tamen cernere valebat. Expanfis denique manibus, stans in oratione, cum se nec inclinare, nec vertere aude- ret, nec etiam somnum capere posset, fideli mente conuersus ad Dominum, dicebat orans: Domine, etiamsi totum corpus meum est traditum his feris deuorandum, credo tamen, quia tu misereberis animæ meæ, quam tuo redemisti sanguine. Confidentem ergo in te, scio, quia viuam me non extrahent ex hac inclusione. Quicquid autem disposuisti de me, fiat mihi secundum multitudinem miserationum tuarum.

Respectu igitur diuinæ misericordiæ liberatus ab hac infestatione, sensit in proximo sibi aliam adesse. Videbatur nanque ei, vultures, coruos, aquilas, miluos, & omnes cæli volucres ad ipsum per fenestras certatim irrupere velle. Sed cum sæpius facto impetu nihil præualerent, ingenti clamore locum illum complebant. Voces igitur ille audiens, nihil penitus videbat. Certus itaque à diabolo hæc monstra immitti, vt terrorem ipsi incuteret, attentius orabat, & supra vires ieiunabat. Liberatus verò etiam ab hac tempestate, quadam nocte dum peruigil in oratione maneret, sensit totam fabricam illius turris funditus concuti, & quasi factò terramotum, in profundum mergi. Recognoscens verò insidias diaboli, fiducialiter psallere cœpit: Si ascendero in cælum, tu illic es: si descendero in infernū, ades, si sumpero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris: Etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua. Et sic illa quoque cōmotio quieuit. Alia etiam nocte, cū expergefactus oculis aperuisset, vidit cellam suā immenso lumine fulgere. Et primò miratus, cū recordaretur esset illius sententiæ Apostolicæ, etiam saranā trāsfigurare se in angelum lucis: Domine Iesu Christe, ait, non istud lumen quero in terris, sed tuum, quod est in excelsis. Sicque clausis oculis in oratione vsque ad diem permanit. Corporalibus quidem oculis ipsum antiquum hostem teterrimum & multiformem adspiciebat, eumque saeuientem multis modis, oratione & signo Crucis repellebat. Sed cum inimicus nullatenus per se nocere illi posset, insidias aduersus Dei famulum per sua membra ei tetendit. Ea tempestate, exigentibus peccatis nostris, nimia aquarū abundantia excreuit. Eius mali causa Simeoni imputabatur ab omnibus, dicentibus, eum maleficum esse: pro eius sceleribus hanc mundo cladem imminere, vt deponatur à pontifice, populus acclamabat quotidie. Ex vrbe tandem concursus agitur, tugurij fenestras obruunt, Simeonem lapidare contendunt. Vidimus, fateor, fenestram fractam, sed athleta Christi Simeon fundatus supra firmam petram, immobilis persistebat, atque Deo gratias redens, pro persecutoribus cum gaudio orabat. Quantas postea cruces, quantas ibi pertulerit molestias, quis dignè explicet? Solus hæc nouit scrutator cordium, qui illi fuit viuere, sicut mori lucrum.

Interea voluntur anni, & vir Dei resolutionem præuidet corporis. Denique dominum Episcopum rogat, vt expensas & operarios qui sibi lectum componant, mittat: ipse in parte sui diuersorij locum sepulturae parat: hæc, inquit, requies mea in seculum seculi: hic expectabo diem Domini. Paucis postmodum transactis diebus, ipsum ego humilis adij vocatus, & qui pedum illius osculo eram indignus, in cellam ab eo sum intromissus. Post orationem, amplexus, oscula & fletus, confedimus. Riferuntur in primis multa de thesauris sacrae scripturae, de orthodoxa fide, de salute animæ. Post hæc: Reuelante Deo, inquit, dissolutionem corporis mei adesse cognoui: peto humiliter, vt hoc corpusculum meum his vestibus exuas, istas, quas mihi ad hoc parauit, ordinatim induas, & in hoc locello componas. Cui cum obtupefactus responderem: Quid si dominus Præsul ad domum sancti Petri, vel ad aliud monasterium te velit se-

peliti respondit: Iudica illi ex nostra parte, vt pro Christi nomine hæc peregrina mēbra consentiat hic putrefcere, & me permittat hęc diem Domini expectare. Cum autē porro interrogarem, Quid si præsens non fuero? Eris, inquit, eris, & sic, vt disposui, de me ordinabis. Cumque valde tremens, attentius vultum intenderem, sensi, fateor, odorem de corpore eius fragrantem, omnibus aromatis suauiolem. Miratus multū, alia secreta ex illius ore audiui, quæ hic scribere nolui. Interpositis ergo centum & quinque diebus, in octauis Pentecostes ægrotauit.

Stephano autem, qui ei ministrabat, iniunxit, vt per aliquot dies requiē ipsi daret, quō plūs solito contemplationi vacare posset. Ille vnum diem expectat, & tertia feria ad vesperam signo facto, corbem cum pane ad fenestram suspendit: manē autem, sicut miserat, intactum reperit: multū anxius ad eum ascendit. Interrogatus, hoc solum respondit: Quid vis: vade in pace. Ille timens, Gothelino clerico, qui viro Dei satis familiaris erat, per ordinem pandit, dominū Simeonem valde laborare, nec sibi vt solitus erat, loqui. Clericus feria quinta illum visitat: famulus Dei nullum responsum dat. Sed tandem de manu eius potum suscipit, seque in lectum suum recolligit. In die octauo, dum reuisit illum diluculo, in extremis reperit, mihi que notum facit. Concitatus cucurri infirmus toto corpore, & maximē debilis pedum inualetudine, quasi sanus ascendi sine dolore. Inueni adhuc viuētem, & iam vltimum spiritum trahentem. Exequias, quæ pro absolutione animæ celebrantur, cum solis duobus fratribus, qui mecum aduenerant, prout potuimus, peregimus. Sicque animam sanctam hora tertia, Calendis Iunij, benignissimo, cui semper seruierat, reddidit creatori. Subitō fit concursus omnium, monachi, clerici, Deo sacratæ, vulgus promiscui sexūs, quicumque audire poterant, ad tanti viri funus properabant.

Cap. 12.

Excedit vitam

Cap. 13.

Corpus eius exanime sudat.

Pœna negligentis canentis psalmos ad corpus eius.

Miraculum.

Cap. 14.

Mulier contracta fit sana.

Præclarum miraculum.

Cap. 15.

ægrī.

Igitur, sicut ipse disposuerat, immō prædixerat, corpusculum more suæ patriæ componimus, & cum psalmis & laudibus Dei in sepulchro collocamus. Quod apertum dimittentes, qui in vigilijs & obsequijs deseruirent, deputamus. In crastino tota ciuitas quasi vir vnus congregatur, interior domus ornamenti ecclesiasticis decoratur. Dum ergo exequiæ communiter celebrantur, sancti viri corpus, sicut solent homines in calidissimis balneis, sudare cœpit. Miramur omnes. Aliqui sudorem exergebant, viuere eum credentes. Sed cum multis modis probatum esset, quia non è viuo corpore ille sudor procederet, nec sine prouidentia Dei isthuc fieret, visum est omnibus vt illud tanti viri corpus nō negligeretur, sed à Clericis per proximos triginta dies vicissim custodiretur. Deputatis igitur illis, post horam nonam sepulchrum diligenter clauditur. Cum autem Clerici per vices in cellula, vbi humatum erat corpus viri Dei, psalmos canerēt vnus negligentior, dormire cœpit. Qui graui depressus somno, audiuit quasi cœlitus ingentem sonitum eo loco existeret. Quo territus, alijs excitantibus est expergestus. Oculis verò apertis, vix sensum recepit: sed per aliquot horas linguæ officium perdidit. Admonitus ergo ab alijs, vt quam non posset sermone, confessionem corde faceret, ante sepulchrum viri Dei veniam postulat, pectus tundit, atque eius meritis absolutionem linguæ obtinuit, & quæ ipsi contigerant, narrauit. Cumque eadem accidissent iterum dormienti, omnibus nimio perterritis terrore, extra cellam ad pedes viri Dei psallere placuit. Credimus siquidem angelicam visitationem illuc aduenisse, quæ mortalia corpora ferre non possent.

Tricesimo deinde viri Dei Simeonis die, multus populus cum cereis atque alijs donis ad sepulchrum cœpit confluere. Quædam anus de ciuitate, multis annis curua, vt se penitus erigere non posset, cum reliqua multitudine aduenit, & cæteris ascendentibus ad sepulchrum viri Dei, & ipsa, si ascendere posset, tētauit. Erecta igitur toto corpore, ascendit, viro Dei Simeoni gratias reddidit, sicque mirantibus, qui eam nouerant, ciuibus, sana & incolumis domum remeavit. Multi etiam alij varijs doloribus & morbis affecti, eo ipso die sunt liberati. Ex eo tempore sepulchrum viri Dei populus veneratur & inuisit. Cum autem commodus accessus in ædificio turris pararetur, quoddam lignum à multis trahebatur: & cum in altum iam esset sublatum, rupto fune, multitudini, quæ conuenerat & subtus stabat, mortem cœpit minari. Exterritis omnibus, atque viri Dei Simeon, adiua nos: in clamantibus, mirabile dictū, quasi manibus sustentaretur, fluctuando paulatim deponitur, atque multitudine perterrita vtrinque locū dante, ad terram sine periculo submittitur. Qui periculum euaserunt, Christo laudes referunt, & Simeoni tanti miraculi ministro gratias reddunt.

Hic duo miracula placuit inferere, quæ iidem ipsi, qui sanati sunt, testificantur in eius vita esse patrata. Cum per longum tempus quædam femina acri corporis

ægritudine vexaretur, & præ nimia valetudine oculorum visu omninò priuaretur quadam nocte in somnis admonetur, si de manu viri Dei Simeonis cibum sumeret ab illo morbo liberam ipsam fore. Manè virum interrogat, quis Simeon ille sit: Saluti vxoris congaudens maritus, cœpit diligenter inquirere de viro Dei Simeone. Dicitur est autem ei à quodam Gothelone clerico, quia is esset, qui cum domino Episcopo de Hierosolymis venisset. Deo gratias ille refert, visionem suæ vxoris refert, & vt de manu eius cibum capere ei liceat, humiliter precatur. Clericus per ordinem viro Dei nūciat, & quod petebatur, vt impleat, multum rogat, sed vix impetrat. Cùm ergo panem & piscem, à viro Dei cum benedictione transmissum, iam desperata & penè mortua mulier suscepisset, panem comedit, de pisce oculos inunxit, atque ita obdormiuit. In gallicantu expergefata, & cum lumine oculorum plena corporis sanitate recepta, ad opus resedit, & mirantibus amicis, Iesu Christo gratias egit, qui per merita sui famuli Simeonis perfectam sanitatem ipsi concessisset.

Mulier caeca & penè exanimis curatur.

Cap. 16.

Item hydro picus.

Quidam puerulus, hydropis morbo miserabiliter distentus, cùm etiam à Medicis desperaretur: (venter enim, virilia & queq; interiora ita intumuerant, vt vix incedere, vix stare vel sedere valeret) petijt se ad virum Dei Simeonem deduci, dicens, quod Medici non possent, illum posse. Adductus igitur, per tres dies de potu illius bibens, quarta demum die cœpit melius habere: sicque oratione viri Dei restitutus est pristinae sanitati.

Cap. 17.

Quadam mulier, quæ manum dexteram, digitis palmæ adhærentibus, aperire nunquam poterat, ad sepulchrum viri Dei venit, manum cum fide superposuit, moxq; digitis extentis, meritis viri Dei sanam retraxit.

Cap. 18.

In festiuitate sancti Petri ad vincula, alia mulier, quæ sinistrum brachium cum manu contractum habebat, ad sepulchrum beati Simeonis venit: quæ extēsis venis & rupta cute, sub omni celeritate medelam promeruit. Eodem tempore puer quidam mutus ad sepulchrum viri Dei adductus, officio lingue est restitutus. Alius similiter mutus puerulus ad viri sancti sepulchrum mittitur, in via loquitur: domum reuersus, sicut antea, efficitur. Iterum cum votis ad sepulchrum reuersus, perfectè sanatur.

Cap. 19.

Quadam die Dominica dum quadam puella, cuius brachium ventri inhærebat, ad sepulchrum famuli Dei Simeonis venisset, brachium, quod, excrecente carne vix videri poterat, præfente populo exiliuit, & perfectam sanitatem, quam petebat, promeruit. Alia Dominica mulier cum paruula filia, quæ cæca à natiuitate fuerat, venit ad beati viri sepulchrum. Dum ergo Missa celebratur, puella illuminatur. Matrem respicit, sed non cognoscit. Illa interrogans, quid sibi esset? cognoscit quod filia sua videret. Gauiua, factam in se misericordiam populo nunciat. Populus verò virtutem Christi in meritis sancti Simeonis laudat. Sed cùm Clerus magnitudinem tanti miraculi non crederet, subito parentes illius mulieris & ministri de villa adueniunt, qui illam à natiuitate cæcam fuisse testabantur. Mox tota ecclesia Christum laudat, qui famulum suum Simeonem tot miraculis illustret.

Cæca visum obtinet sub Missa.

Cap. 20.

Quidam Adalmannus ciuis Treuirensis, iter faciens, hospitatus est in domo cuiusdam, qui filium habebat cæcum. Suasit ergo illi, vt filium ad sepulchrum hominis Dei duceret, misericordiam inuenturus. Ille votum faciens, censum aliquot annorū viro Dei promittit reddendum, moxq; in domo eius puer lumen recipit. Videntem itaque ad sepulchrum adducit, & gratias sancto viro Simeoni reddit. Quadam mulier per multos annos visu oculorum priuata, dum sepulchrum beati confessoris per aliquot dies frequenter, meritis illius illuminata est. Ad idem sepulchrum quadam damoniacâ perducta, quæ, quos poterat, dentibus mordebat & manibus laniabat, per noctem ligata mansit. Manè factò, demone liberata, incolumis remeauit ad propria.

Cap. 21.

Arida sanatur manus.

Quidam seruus Palatini comitis habuit ancillam, cuius manus vna arida, imbecillis & tam exilis erat, vt ad nullum opus valeret. Cùm ergo non esse vlli vsui, tradidit eam ad sepulchrum viri Dei Simeonis. Eadem nocte miro modo ipsa manus intantum creuit, vt alteri non dissimilis esset. Quidam miles quandam habuit famulam, adeò paralyticam, vt nec de lecto surgere, nec in latus alterum se conuertere posset. In coquina igitur ad viri Dei sepulchrum deportata, per aliquot hebdomadas ibi hospitata est. Cùm ergo in festo quodam populū videret ad Missas cōcurrere, & ipsa subitò de lecto exiliens, cū eis cœpit ambulare. Ad sepulchrum igitur viri Dei veniens, & sua vota coram populo nuncupans, quæ apportata fuerat aliorum manibus, sana & incolumis proprijs repedauit pedibus.

Paralytica reualefcit.

In Calendis Nouembris cùm placuisset domino Archiepiscopo in edificio turris,

ris, ubi corpus viri Dei sepultum erat, altare in honorem omnium sanctorum construere, multus undique populus confluit. Dum ergo apparatus fit, & dominus episcopus expectatur, quidam puerulus contractus ante sepulchrum viri Dei sanus erigitur. Eodem die quidam iuuenis, cum ad tantam diei letitiam ascendere vellet cum reliqua multitudine, nullo modo valet. Impingitur itaque a populo, trahitur & portatur: sed vires portantium deficiunt, & ipse toto corpore sanus, magis magisque fit p̄derosus. Consulentibus quibusdam, peccatorum suorum confessionem facit, & tandem ad vesperam leuis factus, ascendit, emendationem vite sancto Simeoni promittit, sicque lætus domum redit. Alio tempore quadam meretrix cum ascendere ad sepulchrum viri Dei vellet, quasi a quodam repellente reiecta, de gradu cecidit, & facta exanimis, cum putaretur a populo statim moritura, foras trahitur. Sed cum ex illo edificio exportata esset, quasi nil mali passa, in pedes constitit, & de illa ciuitate ocyus au fugit.

Nota isthuc de Confessione peccatorum. Item de meretrice.

Cap. 23.

Quidam rusticus cum debile corpus ac penè dissolutum, manibus atque genibus rependo, miserabiliter traheret, & per quinque menses viri Dei sepulchrum indefinenter frequentaret, quadam die profusus lachrymis cum his vocibus interpellare cœpit: Eia, serue Dei Simeon, quam durum & immisericordem te mihi prebes: quotidie te requiro, quotidie te inuoco, & tamen ad misericordiam non flecteris, mihi que soli negas beneficium, quod alijs impendis. Certè deinceps ad te venire recuso: iamiam desperans, domum repeto. Sed quid dicam amicis, propinquis & vicinis meis? Noli noli sancte Dei tam immisericorditer me solum dimittere, saltem aliquid mihi largire. Toto ergo animo turbatus, ad hospitium se retrahit, deliberat ut in crastinum ad patriam reportari possit. Interim præ nimio dolore graui somno oppressus, post gallicanum quasi in ecstasi factus, vidit quendam venusto vultu cum magno lumine assistere, hisque verbis ipsum blanditer affari: Quid iaces, homo? Surge velociter, & ad viri Dei Simeonis sepulchrum citò accede. Cumque responderet, non posse se ire, se iam antè illum venisse, & nihil profecisse: ille ait: Ego te adiuro, ego sustento: noli tardare: præsto sum ut auxilium tibi feram. Excitatus ergo, sensit membrorum virtutem rediisse: sicque, qui solebat curuus atque prostratus infirmis reperere manibus, ad sepulchrum viri Dei, mirante populo, toto corpore erectus, solidatis ascendit pedibus.

Instauratur corpus miserabile rustici.

Cap. 24.

Ea tempestate, cum Treuirorum ciuitas, tantis polleret miraculis, ad domini Simeonis sepulchrum apportatus fuit puer octo annorum, cui morbus ambulandi eripuerat officium, pro quo iam triduo Simeonem interpellarat deuotio parentum. Fortè erat apud nos de Alemannia monachus non mediocriter liberalibus institutus disciplinis, verùm tantis non benè credens miraculis: qui etiam tunc præsens aderat, cum ibidem Dei effulgent miracula, & exorabile beati Simeonis meritum votis adspirat adstantium. Puer utrisque manibus altari adherebat, donec membrorum resoluta compage, sano adstitit erectus in corpore. Itaque ingreditur pedibus, sed tremuli titubant incessus, quos nondum nature docuerat vsus. Tandem sanus redijt: isque de quo diximus, visis credidit, Deum laudauit, hæcque commemorans, lætus abscessit.

Puer claudus ambulat.

EX CHRONICIS HIRSAVGIENSIS MONASTERIJ, Iohanne Abbate Spanheimense auctore.

Eodem anno (nempe 1035.) S. Simeon monachus & inclusus Treuiris moritur Calendis Iunij, qui tantis mox coruscavit miraculis, ut à Benedicto Papa I X. Poppone Archiepiscopo petente, statim post mortem sit canonizatus.

ILLV.